Počátek doby soudců

Původ materiálu
Tomáš Trusina
Pořadí v lekci
39

Téma

Hospodinova svoboda je s námi, i když jsme na Hospodina zapomněli

Cíle

- Děti poznají, že víra vysvobozuje od strachu ze silnějších nepřátel.
- Děti si uvědomí, že naše ustrašenost souvisí s tím, že zapomínáme na Hospodinovo vysvobození a jeho dary.
- Děti zakusí, že síla Božího vysvobození je nám blízká i skrze písničku (a vyznání, jež ta píseň obsahuje).

39.1 Pro učitele

Biblický text: Sd 2,6–18; 4,1–24; 5,1–15.31

39.1.1 Výkladové poznámky

- *Kniha Soudců* vypráví o dějích (nikoli dějepisu) po usazení izraelských kmenů v zaslíbené zemi. Izraelci jsou napořád charakterizováni jako ti, kdo nestačí na své nepřátele (často pouhá přítomnost nepřátelských vojsk paralyzuje Izraelce). Jednotlivé příběhy se netýkají celého společenství, ale jen některých kmenů (často je zmiňován Efrajim). Nejsou zaštítěni státní organizací či králem. Královskou instituci naopak podání trvale problematizuje: zesměšňuje krále protivníků (zhusta právě oni, reprezentanti pohanských božstev, končí kuriozní a zesměšňující prohrou). A především neúprosně odmítá jakékoli náběhy ke království uprostřed Izraele samého (Sd 8–9; zejm. Jotamova bajka).
- *Zvěstné schema Soudců:* Izraelci po usídlení v zaslíbené zemi *zapomínají* na Hospodina — přiklánějí se k uctívání božstev Emorejců (což je výraz pro božstva „domácích“, jimž se právě podle závěru knihy Jozue nemají Izraelci jako „příchozí lid Hospodinův“ přizpůsobovat). Tím *porušují smlouvu* (viz Sd 2,1nn) a přestávají být lidem

Hospodinovým. Výpadek ze smlouvy provází *úpadek* — společenský a ekonomický: Přicházejí nepřátelé a zotročují lid. Země „dobrá a prostorná“ se tak Hospodinovu lidu opět stává místem útlaku, nesvobody, ožebračení. Izraelci z této tísně *volají k Hospodinu* — a Hospodin jim posílá charismatického zachránce, jehož úkolem je vysvobození a zároveň obnova respektu ke smlouvě.

Za podáním (spíše než schematem) je dějinně kající postoj, který se sebekritickou odvahou pojmenovává dosavadní selhání a zároveň s nadějí vyznává: I když jsme jako lid smlouvy smlouvu porušovali, přesto jsme nezůstali vydáni napospas silnějším nepřátelům (srv. úlohu 32, Mojžíšova píseň!). Podobně např. J. A. Komenský vyznával, že i křesťané jsou trestáni za zpronevěru svého poslání, ne již prostřednictvím cizích kmenů a národů, ale rozpadem vlastního společenství.

- *Volání k Hospodinu ze sevření nepřáteli* je známkou znovuobnovení správného vztahu k Bohu, znovunalezení životního postoje a orientace. Upomíná na úpění otroků v „zemi sevření“ — tj. Egyptě. A umožňuje znovu očekávat od Hospodina nezasloužené vysvobození „jako z Egypta“.
- *Soudce* je Bohem povolaný a zmocněný příležitostný zachránce. Jeho posláním bylo zorganizovat a vést vysvoboditelskou akci. K tomu byl zpravidla zmocněn Duchem Hospodinovým. Nešlo tedy o rodilého hrdinu či školeného stratéga. To podtrhuje i způsob vítězství — ani v jednom případě neužívá soudce typické vojenské výzbroje (kterou naopak oplývají protivníci). Vítězství buď zařídí Hospodin sám (jako v případě Debory a Baráka) a nebo je ho dosaženo „nezbraněmi“: od bodla na dobytek, přes „rybičku“ chromého Ehuda, Jáelin stanový kolík, Gedeonových pouhých 300 až po Samsona, který rozhodujícího vítězství dosahuje obětí vlastního života. Soudcové a soudkyně jsou nevojáci, pouhými „hračkami“ vyzbrojení, ale na Hospodina spoléhající svědky. (Ještě i David takto poráží Goliáše).
- *Debora* „sedávala pod palmou“, tedy byla osobou váženou, vynášela soudy a rozhodovala o dalších záležitostech efraimského kmene. Jejím prostřednictvím Hospodin odpovídá na volání Izraele. Její jméno souzní s hebr. dábár (slovo, zpravidla Hospodinovo), čímž vypravěč naznačuje, že vysvobozující moc má slovo/zvěst o Hospodinových vysvoboditelských činech.
- *Barák* (Blesk) z pokolení Neftalím je povolán, aby se postavil do čela bojovníků proti nepříteli. Má obavy spolehnout „jen“ na zvěstované slovo a vydat se sám proti nepříteli. Deboru si bere sebou jako svého druhu rukojmí, jež mu zaručí, že Hospodin „dodrží slovo“.
- *Hospodinovo vítězství nad Síserou:* neporazitelnost Kenaanců podtrhuje jejich výzbroj, 900 válečných vozů. Vítězství daruje Hospodin sám a Barák má jen dokončit práci. Boj

hvězd odráží přesvědčení, že se do boje zapojily „nebeské zástupy“ — když ten pozemský zástup není schopen víry, natožpak boje. Pokud se na tento motiv děti zeptají, upozorněte, že u těchhle Božích vítězství nikdy nebyl a nebude žádný nezaujatý reportér (podobně nikdo nepopisuje, jak proběhlo Boží vítězství nad smrtí v případě Ježíšova vzkříšení). Důležitější pro vypravěče vždycky je, jestli se tím vítězstvím dali pak zaujmout lidé, co k tomu vysvobození přišli jak slepí k houslím. Právě takto zaujatě zpívá Debora.

- *Jáel* nepřátelského vojevůdce Síseru zlikviduje lstí a stanovým kolíkem. Historka o potupném konci ironizuje nadutost „neporazitelných“, v jejím světle je však zároveň třeba vidět úvodní Barákovy obavy ze Síserovy neporazitelnosti. Proti generálovi, byť prchajícímu, byla podle dobového náhledu samotná Jáel totálně bez šance. Lstivě ho tedy ukolébá pocitem bezpečí, aby ho mohla zlikvidovat.
- *Debořina píseň* (Sd 5) je *dobrořečením za vysvobození*. Verše 2–5 chválí Hospodina a líčí, jakou hrůzu vyvolává jeho blízkost; vv. 6–11 odpadnutí Izraele před vystoupením Debory (nevěru Hospodinu vystihuje obraz „opuštěných stezek“, po nichž přestali chodit vyznavači); vv. 12–18 líčí svolání izraelských kmenů a neochotu některých nasadit se proti nepříteli; vv. 19–31 porážku nepřátel. Píseň vidí střetnutí jako boj kosmických rozměrů, do něhož se zapojily i hvězdy; zvláštní místo pak věnuje činu Jáel a ironizaci neporazitelného Sísery.

39.1.2 Úskalí

- *Perspektiva posluchače:* číst a vykládat tyhle příběhy nemá cenu s odstupem diváka na tribuně, který „dole na hřišti“ sleduje Hospodinovy boje a vědoucně vrtí hlavou, že těch zabitých je nějak moc a že by k prohřeškům svého lidu mohl být Hospodin shovívavější. Starozákonní kající dějeprava totiž nevypráví „o nich“, ale „o nás“, o opakované zapomnětlivosti a selháních lidu víry. Katecheticky to můžeme podtrhnout tak, že nemluvíme z pozice „mravných dospělých“ k „neposlušným dětem“, ale přesně naopak: my jsme ti selhávající a ohrožení, nad námi se Hospodin slitoval, nám posílá svou spásu a vám o tom vypravujeme (třeba i proto, abyste naše selhání neopakovali).
- *Kající vyprávění* dosvědčuje, že přítomná úzkost, bída a ohrožení je následek vlastní nevěry a odpadnutí od Hospodina. Ve společenství víry vzniká jako sebekritické zhodnocení dosavadní cesty. Nechce však podpořit schematickou představu — jsi v potížích — znamená to, že ses provinil. Nelze takto nabízet jednotlivci vysvětlení jeho potíží (pochybenost takových vysvětlení a receptů odhaluje např. kniha Job).
- *Líčení bojů* na nás působí krutě a někdy pomstychtivě. Není třeba děti příliš šetřit — naopak si mohou uvědomit, že síla Božího vysvobození pracuje právě ve světě, který (alespoň z televize) znají také jako svět, kde často vítězí hrubá síla a lepší výzbroj. Zároveň je však potřeba pamatovat na kontext — drsné vylíčení vítězství a především

jedovatá historka o Síserově konci odhaluje, kolikrát je sám lid víry v dějinách zbytečně „předpostrašený“ — a naopak že spoléhání na moc a strategickou převahu může být ve své podstatě neopodstatněná nadutost. Pokud tento záměr budete respektovat, můžete si při převyprávění dovolit značnou vypravěčskou licenci.

- *Kompletní likvidace nepřátel (4,16; 5,31):* Nekompromisní likvidaci nepřátel nemáme vyložit jako následováníhodný příkaz ke genocidě (koneckonců, židé sami nikdy nelikvidovali své nepřátele, to až křesťané). Když se v SZ takhle plošně čistí zaslíbená zem od nepřátel, znamená to především: Hospodin a vítězství jeho svobody zas jednou znemožnili pohanská božstva. V těchto vyprávěních totiž nejde o konkrétní bojovníky — ale o to, jaké „náboženské logo“ nosí, který božský boss (tj. baal) obdařil sílou jejich zbraně. A čím potupnější porážka — tím potupnější vysvědčení pro ta božstva.

  A především — takhle natvrdo se to o tom vítězství říká hlavně kvůli tomu, že po těch božstvech pokukují pořád dokola ti, jež má nést a držet Hospodinova záchrana. Kdybychom my dospělí jako lid víry nebyli plni zapomnětlivosti a ustrašenosti, nemusely by se v Bibli vyprávět příběhy, jak Hospodin pořád nějaké nepřátele likviduje.

- *Neporušuje Jáel zákony pohostinnosti?* Porušuje. Příběh však touto historkou o vítězství bezbranné ženy nad generálem ztělesňujícím moc nepřátel dosvědčuje, že vítězství daroval Hospodin sám (viz 4,7 b.9 b). Problematizovat její čin tím, že porušila právo hosta na bezpečí a ochranu, neodpovídá konkrétnímu záměru příběhu.

39.1.3 Odkazy

Skvělou charakteristiku soudců najdete u Milana Balabána, *Bojovníci a trpitelé*, (Heršpice: Eman, 1994, kapitoly *Gastarbajtři se zmocňují země* a *Charismatičtí obránci Izraele*, str. 33–36): „Soudit znamenalo nejen rozsuzovat interní pře, nýbrž bránit i ohrožené a přímo vysvobozovat“.

39.2 Pro děti

39.2.1 Předškolní děti

Debořina písnička zahání strach

Nechte děti doplňovat. Mohou navrhovat více variant, tak aby přišly ke slovu jejich vlastní zkušenosti.

Když nás bolí nohy, tak… *(Dáme prostor pro odpovědi dětí.)*

Když máme hlad, tak (…)

Když máme žízeň, tak (…)

Když jsme unaveni, tak (…)

Když jsme provedli něco špatného, tak (…)

Když se bojíme, tak (…) (…si třeba můžeme zazpívat).

Otázky a témata rozhovoru přizpůsobte zkušenostem vaší skupiny, hleďte jen, aby byly co možná konkrétní. Nechte děti navrhovat odpovědi, neškatulkujte, zda odpověděly správně, spíš se snažte odpověď uvést do vztahu s otázkou. Od známých a srozumitelných témat postupujte k méně známým. Odpověď na poslední otázku můžete doplnit sami, ale až poté, co zazní jiné návrhy — např. modlitba atd.

A jako písničku proti strachu budeme teď zpívat *Tvá svoboda*. Vezměte si nástroje, ať je nás slyšet, a strach zaženeme pryč.

Zazpíváme píseň Tvá svoboda — děti ať opakují, vy předzpěvujte. Vyprávět můžete podle vyprávění vybraných odstavců pro mladší školní děti.

I. Motivace (Co zažene…)

II. Zapomněli(1.)

III. Strach ze Sísery (2.)

IV. Hospodin poslal Deboru (3)

V. Bitva na hoře Tábor (5)

VI. Debora zpívá a my s ní (7)

Pomůcky: Písnička, Orffovy nástroje.

39.2.2 Mladší školní děti

S mladšími dětmi můžete užít podobnou motivaci jako pro předškolní. Na ni navažte vyprávěním, které zestručněte podle osnovy. Strach můžeme rozšířit o nevíru, ale zjistěte, co si pod tím děti představují. Píseň Tvá svoboda zazpívejte nakonec s Deborou. Zpívat ji uprostřed by příběh rozbilo.

Co zažene únavu? *(Dáme prostor pro odpovědi dětí.)*

Co zažene hlad? (…)

Co zažene žízeň? (…)

Co zažene zármutek (…)

Co zažene strach? (…)

A co zažene nevíru? (…) (…a třeba také příběh nebo písnička o Božím vysvobození.)

1 Zapomněli…

Vůdce do zaslíbené země Jozue Božímu lidu připomínal:

Nikdy nezapomeňte, co všechno pro vás Hospodin na cestě z otroctví udělal — a *že vás sem přivedl právě on! Pamatuj*, tu dobrou zemi, plnou svobody sladké jako med, s granátovými jablky a fíky a vinnou révou ti dal Hospodin.

Jenže Jozuovo napomenutí jim dlouho nevydrželo. Děti říkaly: „Nás nebaví pořád poslouchat, jak vás Hospodin vyvedl z Egypta, a zpívat Oheň plál! Když jdem do sousední vesnice ke Kenaancům, vidíme, že tam uctívají jiného boha. Jim dává obilí a úrodu na vinici Baal… Mají přesně spočítané, kolik Baalovi musejí dát telátek, aby u něj měli protekci a on jim přál.“

A pak ty děti vyrostly — a už nevěřily Hospodinu, ale Baalovi.

(Dělají to tak všichni okolo, tak to určitě bude správné, říkaly si. A navíc se jim líbilo: Baal se umí připomenout. Na každé křižovatce stojí jeho socha nebo obrázek. Lidi mají na očích, komu to tu patří a u koho mohou mít protekci.)

Jenomže zaslíbená země, kde *zapomněli na Hospodina*, na tu je smutné se dívat. Najednou vám tam bylo smutno a *pusto*. Z izraelských vesniček a městeček zmizel zpěv, zmizela víra

2 Strach ze Sísery

Ale — představte si — ono odtamtud zmizelo i bezpečí. Ti sousedé, vyznavači Baale totiž neměli Izraelce rádi. A kenaanský generál Sísera (horlivý vyznavač Baale) začal na izraelské vesnice dělat nájezdy. Velel armádě 900 obrněných vozů. Nikdo mu neodolal, protože šířil strach. Tátové a mámy opouštěli domy a vesnice a utíkali pryč. A když se vrátili, domy byly vypálené, úroda pobraná a je čekal hlad a smrt… Nikdo neměl odvahu hájit domovy, ženy a děti. Zapomněli na Hospodina. Nedokázali si poradit ani s přesilou nepřátel, ani se svým vlastním strachem.

3 Hospodin svůj zapomnětlivý lid neponechává v pasti strachu.

Ale Hospodin na ně nezapomněl. Bolelo ho, že na něj zapomněli. Poslal jim Deboru — soudkyni, která rozsoudí — mezi pravdou a lží, vychytralostí a důvěrou, poddajnou ustrašeností a odvážnou vírou.

Debora si pozvala muže zvaného Baráka, tedy Bleska: „Poslouchej, Blesku, připomenu vám teď, co to je víra. Jak? Naučím vás takovou Hospodinovu písničku. Začíná ‚Tvá svoboda nade mnou, Hospodine'. Hospodin vyřizuje: já ty nepřátele porazím. Je to hotová věc. Vy už je jen poženete pryč ze země zaslíbené. Sežeň si dobrovolníky, oddané té Boží svobodě, a s nimi zatočíš s tou neporazitelnou armádu vojevůdce Sísery."

4 Opatrný Barák

Barák byl opatrný: „Já neslyším písně na oslavu vítězství. Já slyším, jak zvoní ocel nepřemožitelných nepřátelských vozů. Víš co, Deboro? Když jsi tak přesvědčená, že Hospodin zmákne Síseru a jeho elitní obrněné gardy, půjdeš do toho boje s námi. Beru tě za slovo, ale beru si tě sebou. Jako rukojmí, jako pojistku, že Hospodin opravdu vítězství dá."

Debora odpověděla: „Dobře, Blesku, když jsi takový strašpytel, půjdu s tebou. Ale žádnou velkou slávou pro tebe tahle slavná bitva neskončí."

5 Bitva na hoře Tábor

Generál Sísera uslyšel, že se Izrael shromáždil k boji. Pyšně dal do novin a do televize rozhlásit: Izraelce rozprášíme jedna dvě! Přijel se svými obrněnými vozy. Ale stala se zvláštní věc, Hospodin způsobil zmatek v jeho vojsku. Nahnal jim takový strach a děs… Představte si — Síserovi vojáci měli pocit, že se do nich pustily kanóny z nebe. I obrněné vozy dostaly strach a porouchaly se. Zmatení obrněnci bojovali jeden proti druhému!

A schované izraelské děti se najednou smály, když viděly, jak se neporazitelní ozbrojenci motají a utíkají. A jejich tátové v čele s Bleskem — Barákem se do nich teď statečně pustili.

6 A aby na to zesměšnění nesrovnatelně silnějších nepřátel nezapomněli, vypráví se k tomu tahle historka:

Poslouchejte, jak skončil hlavní miláček Baale, generál Sísera. Nechal vůz vozem a prchal. Cestou se dostal do tábora jakýchsi pastevců. Byla tam jen žena, jmenovala se Jáel. Zrovna stavěla stan a zatloukala kolíky. Sísera ji poprosil o úkryt. A nemusím vysvětlovat, že generálovi, byť na útěku, může nevyzbrojená žena těžko odporovat. Spíš ho může ukolébat. A tak dostal vyhládlý Sísera pěkně tučné mléko v slavnostním porcelánu. Pak, ukonejšen vlídným přijetím, usnul. Načež ta obyčejná hospodyně vzala jeden z těch stanových kolíků a prohnala mu ho spánkem. Takhle skončil neporazitelný generál — dorazila ho slabá,

neozbrojená hospodyně.

7 Debořino děkování

Po boji učila Debora děkovat za vysvobození celý Boží lid. Děkovala, že přišla svoboda k Izraeli. K tomu lidu, co zapomněl na svého Vykupitele a zrovna prožívá jedno ze svých dalších vykoupení. Na celých 40 let.

Zvony zvoňte, zpívala, neboť Hospodin se slitoval. Padli pyšní, co chtěli mařit jeho dílo svobody A taky padla ustrašenost těch, kdo neuměli věřit, že by se Hospodinova svoboda mohla ještě prosadit. Zvoňte zvony vděčnosti, neboť náš Bůh není protekčním bossem, ale bohem slitování a vysvobození. Vysvobození i pro ty, kteří na jedinečnost a sílu jeho díla zapomněli. Zvony zvoňte — a připomínejte nám i Jáel, ženu, necvičenou v boji, která zastavila nepřítele, planoucího pomstou.

Pomůcky: Flanelograf — obrázky izraelských bojovníků je dobré zřetelně odlišit (chudší výstrojí a výzbrojí apod.) od obrázku nepřátel, kteří by měli asociovat dobře vyzbrojenou pravidelnou armádu; obrázek vojevůdce násilnického režimu, diktátora, armády, plenící dobyté území (tyto pomůcky mohou sloužit pro celý cyklus vyprávění podle knihy Soudců); biblický atlas — rozdělení země v době Soudců, poloha hory Tábor, roviny Jezreel; obrázek „posvátného stromu“ — česká lípa! Symbol práva, spravedlnosti (váhy, soudcovské kladívko ap.)

39.2.3 Starší školní děti

39.2.3.1 Vyprávění příběhu

Pokud děti příběh neslyšely, můžete ho vyprávět podle osnovy 1.–7. a jako motivaci užijte rozhovoru na téma „zapomínání lidu víry“: Co si pamatujete z letošního vyprávění o Jozuovi, o Mojžíšovi a o cestě z otroctví? Co podle těchto příběhů Pán Bůh pro svůj lid udělal? Kolikrát si na to vzpomeneme od pondělka do pátku?

(Účelem motivace je upozornit, že „zapomínání víry“ není záležitostí znalostí, ale orientace a dezorientace v životě. Tomu pak odpovídá i první oddíl vyprávění. Případně můžete hovořit o „kultu“ — viz přesah — a začít tím, že se Boží lid oddával kultům místních bohů — baalů.)

Můžete vyprávět podle následující osnovy:

I. Lid v zaslíbené zemi zapomíná na Hospodina a přizpůsobuje se „kultu baalů“

II. Pod tlakem silnějších nepřátel si uvědomuje, že modly nezachrání, a prosí o pomoc Hospodina

III. Soudkyně Debora vyřizuje slovo o vysvobození

IV. Povolaný vůdce Barák slovu nedůvěřuje

V. Chaos v nepřátelském vojsku

VI. Bezbranná Jáel přelstí a zabije Síseru. Jeho smrt stvrzuje, že vítězství je Hospodinovým darem

VII. Debora oslavuje darovanou svobodu, vyznává odpadnutí, raduje se z víry.

39.2.3.2 Písnička svobody

Zazpívejte píseň *Tvá svoboda* a pak veďte rozhovor na téma:

Při jaké příležitosti se tato píseň asi zpívala poprvé? *(Příklady si promyslete předem, případně si k nim nachystejte ilustrační fotografie, z nichž děti mohou vybírat.Např. vyhraný boj — přišla nečekaná pomoc — lidé prožívají úzkost — setrvalá neměnná situace např. ponížení?)*

Potom hovořte o tom, co do vybrané situace vnáší píseň nového, zvláštního. Například:

- vyhraný boj (učíme se vděčnosti, nepropadáme pýše);
- nečekaná pomoc (učíme se na dárce pomoci spoléhat i nadále);
- prožívaná úzkost (nepropadáme panice);
- setrvalé ponížení (vnímáme, že to někdo nese s námi, máme od koho čerpat sílu nejen vydržet, ale udržet si důstojnost).

Případně můžete připomenout, že jde o spirituál — duchovní vyznání zotročených černochů (znalejší děti to mohou zkusit objevit přes anglickou verzi ve zpěvníku Svítá). Ujišťoval o blízkosti Hospodinova vysvobození ty, kdo byli zatím v otroctví a neměli sílu tento stav sami změnit. Byla to i důležitá píseň v rámci hnutí za lidská práva a odstranění segregace.

Takovým vyznáním a povzbuzením je i Debořina píseň — a příběh si k ní vyprávěli, aby věřili blízkosti této svobody.

39.2.3.3 Varianta uvádějící do kající roviny příběhu.

Veďte s dětmi rozhovor na téma: Umíme rozpoznat, že nepříjemnosti a nebezpečné situace jsme zapříčinili vlastní neposlušností, nedbalostí, bezmyšlenkovitou přizpůsobivostí okolí?

Uveďte problematiku knihy Soudců — opakovanou nedověru Izraele. Biblické vyprávění vyznává, že tíseň a útlak je důsledkem odpadnutí od smlouvy. S odpadnutím od Hospodina se vytratila důvěra v platnost Božích slibů a vysvobozující konání. Hospodin se však nevěrného

lidu nezříká, ale vysvobozuje.

Osnovu vyprávění můžete použít podobnou jako v 39.2.3.1.

Pomůcky: Flanelograf k vyprávění příběhu; fotografie ilustrující námět. (Je dobré dělat si v rámci NŠ postupně „kartotéku“ fotografií, ilustrujících výstižně různé situace. Z nich pak můžete vybírat. Fotografie doporučujeme buď zalaminovat, podlepit nebo tisknout na tužší papír.)

39.2.4 Přesah

Co dělá soudce dnes ve srovnání s biblickým soudcem jako byla Debora? Rozhodněte, které činnosti charakterizují soudce dnešního, které biblického, které oba: musí mít vystudovanou školu — musí ho jmenovat prezident — musí být otevřený Božímu slovu — ochota zastat se pronásledovaných — nenechá na sebe působit úděl obžalovaných — musí umět vybrat správný paragraf — musí mít na mysli smysl a cíl zákona — jde mu o nápravu provinilých — nosí talár — doma si od soudcovského zaměstnání odpočine.

Jak nás ovlivňují prostředí, v němž žijeme a lidé, s nimiž se stýkáme? Čím vším nás ovlivňují? (Móda, životní styl, názory na správné kamarády, lidi, kteří se liší…) Co z toho nevadí, z čeho se naopak může stát modla? Máme si vybírat a volit kam budeme chodit a s kým se budeme přátelit? Mluvíme s druhými mimo církev o tom, že jsme křesťané? Jak reaguje naše okolí?

Víte, co je „kult“? O jakých „kultech“ slyšíme a čteme dnes? (Kultu fotbalisty, herečky, rapera…) Mohou být vyznavači těchto kultů dostatečně kritičtí k objektům své úcty?

Máme kvůli víře problémy? A co je vzbuzuje? To že lidé nevědí nic o příbězích Boha Abrahamova ani o Ježíši? Nebo naopak vědí o naději, lásce, milosrdenství, svobodě a spravedlnosti — a odmítají to? Umíme rozpoznat, že nepříjemnosti a nebezpečné situace zapříčiníme vlastní neposlušností, nedbalostí, bezmyšlenkovitou přizpůsobivostí okolí?

Jak vám zní slovo pokání? Jakým slovem byste ho nahradili? Tady požádejte o „bleskové asociace“, zapište je. Pak můžete mluvit o tom, co vypovídají o naší představě o pokání — a nakolik se tyto představy shodují s biblickým příběhem.

39.3 Liturgie

39.3.1 Písně

Tvá svoboda nade mnou (SV 344); *Bůh je náš Pán a král* (EZ 607); *Bůh je záštita má* (SV 23); *S písní k němu přistoupíme* (BTS 2, EZ 607); *Dej mi zase nový den* (SV 43); *Hospodin zástupů* (EZ 170, 1–2. sloka); *Chval Pána svého písní* (EZ 406); *Svý kroky rozezpívej* (SV 319); *Má duše Boha velebí* (EZ 627, SV 176); *K svobodě je dlouhé putování* (SV 135); *Oheň plál* (SV 234, 1. sl); *Jen ty Pane můj* (SV 125)

39.3.2 Biblický text k zapamatování

Vlas bojovníků v Izraeli volně vlaje, že se dobrovolně sešel lid. Dobrořečte Hospodinu! (Sd 5,2)

39.3.3 Rituál

Pán Bůh je síla má

39.3.4 Okénko do bohoslužeb

Užijte motivaci, s níž chcete pak v NŠ pracovat. Zejména se hodí ona kající rovina, protože můžete jako adresáty užít dospělých.

39.3.5 Modlitba

Zapomínáme na tvou svobodu, Pane. Hledáme si jiné bohy a jim slepě věříme. Ale ty nás neopouštíš. Posíláš vysvobození a vysvoboditele. Díky, že ti smíme věřit podle jejich činů — a ne podle sebe a své nevíry.

Prosíme za lidi zotročené a ustrašené. A prosíme za sebe — ať s příběhem Debory roste v našem životě odvaha a věrnost tobě. Amen.

Odkaz na pracovní list
36 Počátek doby soudců
36 Počátek doby soudců - st
Cílová skupina
Předškolní
Školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)
Biblický odkaz (kat)
Soudců 2,6–18
Soudců 4,1–24
Soudců 5,1–15